

Propozycja zajęć zdalnych „Superbohaterki!” dla klas I-III

Notatka dla rodzica:

Narysuj 2 duże postaci oraz mniejsze atrybuty kojarzone z typowo męskimi lub żeńskimi częściami ubioru, biżuterii, zabawek, wykonywanych zawodów itd. (na przykład ciężarówka, lalka, sukienka, spodnie, kolczyki, długie włosy, krótkie włosy, różowy sweter, piłka, garnek, strój strażaka, czapka kucharska, fartuszek, lakier do paznokci, koparka, krawat itp.).

Zadaniem dziecka jest te atrybuty przypiąć do dużych plansz z postaciami (lub narysować na tablicy), tak aby powstała kobieta (dziewczynka) i mężczyzna (chłopiec). Po uzupełnieniu plansz porozmawiaj z dzieckiem na temat jego/jej pracy.

Przykładowe pytania, jakie możesz zadać:

- *Dlaczego tu przypięliście długie włosy?*
- *Gdzie według was powinien być przypięty różowy sweterek?*
- *Czy panie mogą nosić spodnie?*
- *Dlaczego biżuteria znalazła się na tej planszy?*
- *Czy wszyscy panowie noszą krawaty?*

Płeć kulturowa (ang. gender – rodzaj; w Polsce używa się także tłumaczeń: płeć społeczno-kulturowa oraz społecznokulturowa lub kulturowa tożsamość płci) to zestaw norm dotyczących wszystkiego, co w danej kulturze lub społeczeństwie jest uważane za odpowiednie dla kobiety, dziewczynki lub mężczyzny, chłopca.

Mogą to być szeroko rozumiane role społeczne często przypisywane w sposób jednoznaczny jednej płci. Stanowią one zestaw zakazów i nakazów, oczekiwań społeczeństwa kierowanych w stronę kobiet i mężczyzn, dotyczących tego, jaka powinna być „prawdziwa kobieta”, a jaki „prawdziwy mężczyzna”.

Oczekiwania adresowane do kobiet i mężczyzn, często zupełnie różne w zależności od płci, mogą dotyczyć na przykład:

- zaangażowania w opiekę nad dziećmi,
- zaangażowania w obowiązki związane z prowadzeniem domu,
- rodzaju pracy zawodowej (czy samego faktu jej podjęcia),
- wysokości zarobków i wiążącej się z nimi możliwości utrzymania domu i rodziny,
- zachowania w różnych sytuacjach społecznych (oczekiwania często zawierane w zdaniu „Kobiecie (mężczyźnie) to nie wypada”),
- zainteresowań,
- sposobu spędzania wolnego czasu, podejmowanych aktywności, w przypadku dzieci także zabawek i zabaw,

- wyrażania emocji (różnice dotyczą szczególnie sposobu wyrażania smutku i złości),
- cech charakteru,
- wyglądu zewnętrznego (i dbania o wygląd zewnętrzny).¹

Razem z dzieckiem spróbuj zdefiniować pojęcie stereotypu. Dla lepszego zobrazowania zapytaj, jakie przykłady stereotypów zna (na przykład: wszyscy Włosi lubią pizzę, osoba w okularach jest mądra, dziewczynki są zawsze grzeczne, wszyscy chłopcy są silni).

Stereotyp – uproszczony, pozytywny lub negatywny obraz ludzi i zjawisk funkcjonujący w różnych kulturach. Stereotyp sprawia, że identyczne cechy zostają przypisane wszystkim bez wyjątku członkom lub członkiniom danej grupy niezależnie od rzeczywistych różnic między nimi. Stereotypy są zatem opiniami i przekonaniem, których obiektami są grupy społeczne lub kulturowe.

Cechy stereotypów:

- są sztywne, trwałe i trudne do zmiany
- proste, upraszczające, łatwe do zapamiętania
- tworzone na podstawie nieprawdziwych informacji
- przekazywane „z pokolenia na pokolenie”.²

Stereotypy często są błędnymi i niekompletnymi obrazami ludzi i zjawisk, które wynikają z:

niewiedzy – „Wszystkie kobiety w Afryce noszą wodę w dzbanach na głowie”, „W Japonii jedzą tylko ryż” strachu – „Muzułmanie to terroryści”, „Polacy to złodzieje samochodów”

błędnie pojętej tradycji – „Odkąd pamiętam, kobiety siedziały w domu i wychowywały dzieci”, „Mężczyźni nie płaczą”.

Konsekwencją stosowania stereotypów mogą być uprzedzenia (nie zaprzyjaźnisz się z uczniem lub uczennicą o ciemnym kolorze skóry), wykluczenie (dziewczyna nie zostanie zaproszona do drużyny piłkarskiej) i dyskryminacja (mężczyzna nie zostanie zatrudniony w szpitalu jako pielęgniarz). Mogą również wpływać na samoocenę i hamować aspiracje młodych kobiet i mężczyzn (na przykład dziewczyna, która chciałaby zostać operatorką koparki, a spotkała się ze stereotypami dotyczącymi płci w tym zakresie – usłyszała, że jest słaba i jako kobieta będzie złą operatorką – być może zaniecha realizacji swoich marzeń). Stereotypy są też uwarunkowane kulturowo, więc w różnych regionach świata sposób postrzegania ludzi i zjawisk może się różnić.³

Czy wszędzie na świecie kobiety mogą prowadzić samochody? Czy kobiety są zawsze młode, uśmiechnięte i noszą ubrania w rozmiarze 36—38? Czy mężczyźni mogą być dobrymi wychowawcami w przedszkolu? Czy mężczyźni też sprzątają w kuchni lub myją wannę? Zadań pytania w opozycji do stereotypowych wizerunków kobiet i mężczyzn.

¹ M. Jonczy-Adamska, Płeć kulturowa, <https://rownosc.info/dictionary/pec-kulturowa> [w]: https://globalna.ceo.org.pl/sites/globalna.ceo.org.pl/files/gea_role_spoeczne_stereotypy_i_ich_konsekwencje.pdf, dostęp 11.04.2020.

² Tamże, M. Jonczy-Adamska, *Stereotypy*, <https://rownosc.info/dictionary/stereotypy>.

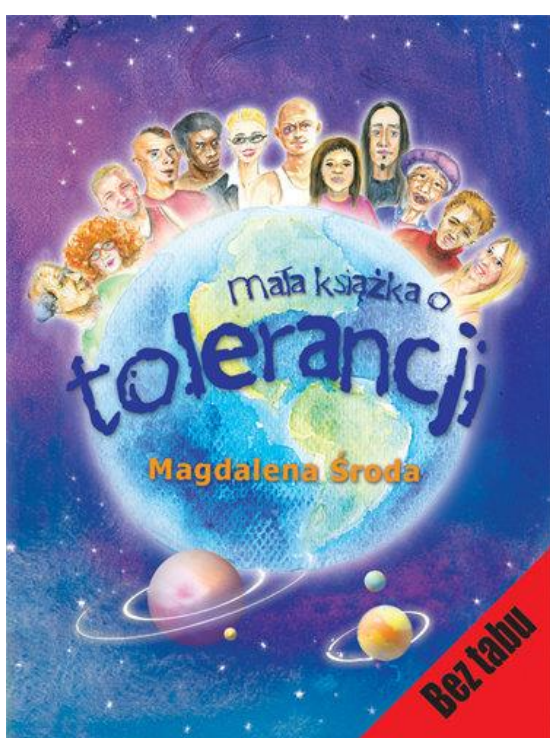
³ Tamże, *Słowniczek pojęć edukacji globalnej*, w: *Edukacja globalna na plastyce i zajęciach artystycznych w gimnazjum*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2014, http://bit.ly/WSK_Plastyka, s. 8–9.

➤ Dobierz w miarę po równo typowe prace „męskie” i „żeńskie” (na przykład strażak, pielęgniarka, lekarz, policjant, pracownik budowy, sekretarka, nauczycielka) i poproś dziecko, żeby narysowało osoby, wykonujące powyższe zawody. Kiedy dziecko skończy rysować, niech zaprezentuje rysunki. Następnie przeprowadź dyskusję. Niech dziecko zastanowi się nad stereotypami w myśleniu o zawodach męskich i kobiecych i spróbuje je wyeliminować.

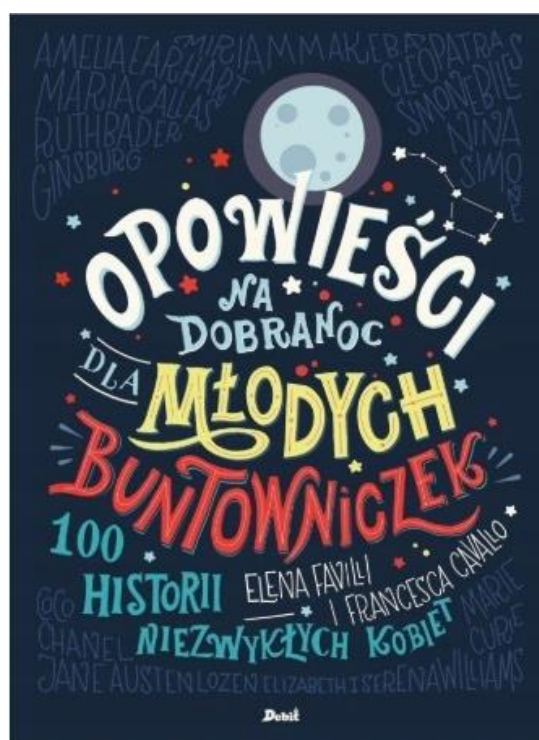
Tematy do refleksji:

Jakie istnieją stereotypy zawodowe? Jaki jest prestiż poszczególnych zawodów? Dlaczego niektóre zawody są uznawane za męskie lub kobiece? Czy przyczyny powstania stereotypów zawodowych są prawdziwe? Co można zrobić, aby je wyeliminować?

Feministyczne rekomendacje książkowe

M. Środa, Mała książka o tolerancji

E. Favilli, F. Cavallo, Opowieści na dobranoc dla młodych buntowniczek.

Więcej wspaniałych książek tutaj:

<https://kultura.onet.pl/ksiazki/10-feministycznych-ksiazek-ktore-powinno-przeczytac-kazde-dziecko/bpjqq3p>

<https://mamotoja.pl/ksiazki-dla-malych-feministek-madre-ksiazki-dla-dziewczynek,ksiazki-od-5-roku-artykul,24819,r1p1.html>